

Saaremaa

Maleva

TOIMETUS JA TALITUS
Kuresaar, Saaremaa Maleva
Staap, kõnetr. 1.

KUULUTUSTE HIND:
Kuulutuse küljel 3 s. mm.
esimesel " 8 s. "
teksti osas 10 s. "

Tea taja

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:
postiga aastas — 75 senti.
Tellimisi võtavad vastu kõik
malevkondade ja kompaniide
päälikud ja naiskodukaitse
jaoskondade esinaised.

№ 10. (80)

20. mail 1932 a.

IV aastakäik.

Raatseliidu Saaremaa Maleva pääliku Käskkirj nr. 27

Kuresaares, 29. aprillil 1932 a.

§ 1.

Õudsin täna kell 1800 Tallinnast malewa päälikute koosolekult läkitamiselt ta gafi ja asusin oma ametikohuste täitmisele. Minu abi Aleksander Sepil'u wabastan Raatseliidu Saaremaa malewa pääliku kohuste täitmisest.

Siendus: Kst. nr. 24 § 1 ja 25 § 1.

R. Pints,

Majoor, Raatseliidu Saaremaa malewa päälik.

Käskkirja väljaantud „80.“ aprillil 1932 a. kell 1000.

Raatseliidu Saaremaa Maleva pääliku Käskkirj nr. 29.

Kuresaares, „7.“ mail 1932. a.

§ 1.

Awaldan teadmiseks ja läkitamiseks väljawõtte Raatseliidu Alema käsultrjast 2. maist s. a. nr. 24 § 1:

„25/26. aprilli õõsel korraldasin alarmi Harju malewa Kuusalu malewtkonnas ja 27/28. aprilli õõsel alarmi Sakalamaa malewa Põltsamaa malewtkonnas. Alarmeritud said: Kuusalu ja Põltsamaa malewtkonnad. Alidistest tähelepäneluist alarmi kohta märgin ära järgmist:

1. Alarmerimine.

Kuusalu malewtkonna alarmerimiseks käsu andis edasi malewtkonna päälik Jaan Ilbak. Päälik Ilbak alarmi käsu edasiandmisel awaldas suurt kindlust, rahulikkust ja eeskujuliku alarmi kawa tundmist. Päälik Ilbak'i tegevus oli kõigiti kiiduwäärne ning laitmatu.

Põltsamaa malewtkonna päälik Eugen Keial oli haige, lamades palawikus woobis. Awanes võimalus jälgida, kuidas asetäitja tegevus areneb. Alarmi käsu malewtkonnale andis edasi malewtkonna pääliku abi l. t. Eduard Vindeberg. Waatamata sellele, et alarmi kausil hul-

gal ajal abi käes polnud olnud, nagu seda kõigest näha oli, asus pääliku abi fiiski suurema wiivitusega käsele ja korraldusi edasi andma, tehes seda rahulikult ja asjalikult. Kõsud said kõik edasi antud.

Suhin tähelepanu asjaolule, et igal päälikul peab olema wä h e m a l t k a l s a s e t ä i t j a t ning wiimased peawad alarmi käsimustes jama loodus olema, nagu päälikud ise.

2. Alarmerimise wahendid. Alarmerimise wahenditena lubasin arakajutada telefone. Teistest wahenditest leidisid kasutamist peomisel wirgatid.

Põltsamaa linnas tegutses ka üks käsi fireen, kuid wiga seisis selles, et fireen huugas ühel kohal kõrgete majade wahel ja sellepärast oli teda waevalt kuulda linna serwadel. Sireeniga wastaw meeskond oleks pidanud liituma, kui seda olukord lubas, kas jalgratastel või autol ning signaale andma mitmes kohas, sest see kahelemata oleks kiirustanud meeskondade kogumist. Eoen puudusels, et Põltsamaa linnas ei leidnud tarwitamist mürsud, mis on ühed kindlamad häirimise wahendid linna oludes ning samuti ka teistes rahwasteritastes kerkustes.

3. Kogumine.

Meeskondade kogumine mõlemates malewtkondades kiire. Postidele esimesed mehed ilmusid juba esimese pooletunni jooksul kuni 1—2 tunni jooksul kõik postid olid fisisse wõetud ning patrullid väljasaadetud, mis maaoludes heaks tuleb lugeda. Eriki hoogu oli märgata Kuusalu malewtkonnas.

4. Alarmikawad ja ülesannete tundmine ning teadmine.

Alarmikawad malewtkondades täiesti korras. Malewtkondade kawades on ettenähtud ka kõik üksikud ülesannete ning kohused wahipostidele ja patrulliteenistusteks. See on hääd. Tuleb aga lugeda puudusels asjaolu, et üblawadest pole tehtud väljawõtteid mitte kõikidele wastawatele kompaniidele ja wahematele üksustele, mispärast ka paiguti tuli ette, et mitte kõik mehed ei tead-

nud täpselt omi ülesandeid, ei osanud tegegfeda walwe olla antud eseme kaitsemisel, ei teadnud oma lastelohta tulistamisel, ega teadnud, mis teha kinnipeetud isikutega wõtkuidas kahelasi isikuid ära wiia, kui postil kõigest üks isik. Heäraniis nõrgad olid walwurid Jõeletme fillal (Kuusalu malewk.), kes kõsises olukorras waevalt oleks suutnud oma ülesandeid täita.

Kõuon, et malewates ja nende allüksustes, kus seda weel tehtud ei ole, — alarmi üblawadest tehtaks wastawad allkirjabega kinnitatud väljawõtted wahemate allüksuste (komp., rühm, jagu, postide tabelid, patrullide teenistustabelid j. n. e.) jaoks, mis hoida wastawate päälikute juures kinnipitfeeritud ümbrikutes, millised awada ainult häire korral.

Ka tuleb igale kaitsekiitlasele juba üksusesse astumisel teatada ülesanded ja kohused häire korras (kuhu koguda, kogumise wiis jne). Kui häire väljas, siis on juba hilja seletada, kuidas ja kuhu minna, mis enesega kaasa wõtta, leda teel aratada wõtkuidas käsele edasi wiia. Seletusi ja õpetusi häire algmomendil ei ole enam aega anda.

Üksikud postid olid ü h e m e h e l i s e d. Postil peab ilka teisma wahemalt kaks meest. Puudusid mõnes kohas ka wälispostid kogumiskohtades, sellega puudus ka võimalus kaugematel postidel lastmisega enesele abi kutsuda, sest paule ruumi polnud kuulda ja ilma wälise tunnimeheta wõtkuidas wotamata hädaoht ruumis wiitkijaid tabada.

Postidele olid mõnes kohas määratud nõrkade teadmistega malewafed, mida põhjustasid asjaolud, et taheiti lähemate meestega esemeid kiirelt fisisse wõtta, kuigi nad walweteenistusteks igakord mitte kõige kindlamad polnud. See on õige, et kiirus ei tohi kannatada, kuid siis oleks tarwis olnud ka jalamaid uued mehed postidele jaata, kui nad kogumise kohta jwawad, mida aga mitte ei tehtud. Ei ole mõtet määrata postidele täies koosfeisuus uo ori eht jällegi liiga w a n u, nagu seda mõ-

nel pool märtsin, sest nende teadmised polnud kuigi kindlad.

5. Riiviline külg ja waba aja ärakasutamine.

Mis tõsiselt soowida jätab, see on — sõjalise külje nõrg väljendus. Sündigu esinemine ehl tegevus riivis wõi ütsikut, — ülbine mulje on nõrg — siin tuleb parandust tuua.

Paar näidet: panin tähele mehi, kes ei teadnud, mis teha käsluse „Joonda!“ järele; nägin mehi, kel püis ühes käes, teine täsi terwitamiseks mütsi ääre; torlas filma, et püise riivis hoiti isegi tagurpidi (luku külge ettepoole); tehti tihti suitsu kohas ja korras, mida sõjawäeline dissipliin mitte ei luba; käslused, esinemised, raportid — jeda kõite tuleb veel lõwasti ja põhjalikult korrata. Meed märkmed puudutawad mitte ainult malewlasti, waid suurel määral ka päälituid, kelledest lohtade peal paljugi ära ripub.

Præguste hääde püüdmiste ja meelesolude juures siin saab ning peabki parandusi tooma.

Tean, et mehed — malewlastid ise ei jalli ületõlget lobewust ja saawad kurwaks, kui hää tahtmise juures nad ei junda nii hästi esineda, nagu nad ise tahaksiwad.

Siin on suur sõbbis idõpõld ees instruktorigel ja noorematel päälitutel. Dotan sel alal tõsisemat idõõd juba lähemas tulewitus.

Salameeste kõrwal torlas terawalt filma ratsameeste eeskujulit esinemine nii äksil- kui ka riivikorras. Ratsameeste juures polnud tunda lobewust, igalpool walit- ses kindel kõrd, lõlasid käslused ja neid täideti täpselt.

Oli juhtumisi, kus wastawad päälituid ei lasutanud waba aega, mis neil oli, oodates kontrolli, häire olukorra, ülesannete jne. selgitamiseks. Oli päälituid, kes isegi relwu hooldamise mõttes üle ei waadanud ning lastemoona tagawaraksid ei rewideerinud.

Häireid ei korraldata tihti, mehed tulewad esemete juurde, mida nad häire korral kaitsma peawad, kõrd paari aasta tagant.

On sellepärast wajalik ja loomulik, et päälit lasutab igat juhust, igat waba minutit, et meeskonnale seletada, kuidas tegelikult tuleks kaitsa kaitsja alla wõetawat eset. Kujutades waenlast kõrd siit, kõrd sealt, õksitakse ja wõetatse tegelikult siise wastawad tulistamise lohad ning positsioonid. Peale kõige muu sellega teritat- takse malewlaste sõjalist mõtlemit ning taipamist.

Dotan päälitutel enam algatust, roh- kem korraldatawat läit, rohlem energiat sel- leks, et malewlast waba aeg täiel määral saaks ära lasutatud, kui ta kõrd juba kaitseliidu teenistusse on ilmunud.

6. Relwad ja lastemoon. Relwade eest hoolitsemine ja relwade

käsitamine enamwähem korralit. Tuli siiski ette kaitseliitlasti, kes oma püsi weel käslabafelt ei tundnud ja isegi ei osanud kolla panna. Püstol-kulip. Käsitamine ülbiselt hea. Kuusalu malewlonna kõnnu kompaniis püstol-kulip. meeskond aga alles organiseerimata, luna Jõelehtme komp. p. kulivilduja meeskond esines kiiduwäärselt.

Püsi puhustusõli polnud imbunud malewlasteni. Oli polnud koguni malewa staabist wälja wõetud. Relwu puhastat- takse kumbagis häiritud malewlonnas ju- huslikkude õlibega, mis relwa wõib rik- kuda. 26. aprillil malewa päälitute koos- olekul kinnitaksid malewa päälituid erandi- tult, et püsi puhastusõli on igas ütsuses ja la igal mehel. Siit on näha, et mõned malewa päälituid räägiwad seda, milles nad kindlad pole. Eoodan, et tule- witus minule mitte idooludele wastawaid ettekandeid enam ei tehta. Harju ja Saalalamaa malewa päälitutel minule ette kanda, mis püsiõli malewlasteni pole jõudnud.

Põltsamaa malewlonnas puudusid püs- tol-kulipildujate kaestide nahast kandetas- lud. Samuti oli Põltsamaa malewlonnas oja K. E. püsi „303“ wäljaantud ilma malewlaste allkirjata hooletande lehtedel. Saalalamaa malewa päälitil minule ette kanda, millega on seletatawad need puu- dused.

Põltsamaa malewlonna kõigil kaitseliitlastitel polnud täit normi puutumata tagawara padroneid. Peastaabist on saade- tud täis norm padroneid ja nõuan malewa päälitutel, et kaitseliitlastele ka täis norm padroneid puutumata tagawaraks wälja antaks ja neid muuks õstarebeks mitte ära ei lasutatats. Mõks see teistiti jündinud, — ootan seletust Saalalamaa malewa päälitult.

7. Ülbine wäljaõpe.

Juba eespool juhtisin tõsist tähelepanu riivilisele wäljaõppele, mida tuleb põhjalikult korrata ja läbi wõtta. Kahjuks pean äramärkima, et ka teistel wäljaõppe alabel oli sees suuri aule ja seda peamiselt Põltsamaa malewlonnas ning, mis weel eriti kõrb — Põltsamaa linna noorte keskel. Kaitseliitlastid — noored, Põltsamaa töös- tuskooli õpilased, waatamata selle peale, et nad wäljaõppe kaitseliidu teenistust wõtnud läbi weel umbes paariaastase sõjalise kaswatusje õppekursuse loolis eneses, — esinesid riivis, ülbisõjalises wäljaõppes, relwatundmises ja relwakäsitamises äärmiselt nõrgalt. Olan juhtinud malewa päälitute tähelepanu sellele, et noortele tule- wad relwad wälja anda alles pärast noorte kursuse läbiõstmist ning wastawate katsete sooritamist õppeta- wade uletuses, mis peastaabist wälja saadetud. Seda minu käslu pole igal pool — nii Harju kui ka Saalalamaa malewas — mitte täpselt täidetud.

Saalalamaa malewa päälit- tul Põltsamaa tööstuskooli õpilastelt relwad kõhe käest ära wõtta ja wälja anda neile, kes relwu õslawad käsitada. Paljudel tõksitel ja tiitust ärateenitud malewlastel Põltsamaa malewlonnas puu- dusid ära hoopis relwad. See asjaolu peale kõige muu näitab ka seda, et Põltsamaa malewlonnas kaitseliidu instruktorige töö on olnud wäga halb ehl isegi pikema aja keskel hoopis puudunud.

Mina saan aru, et malewlasti ei saa wäga tihti tülitada, ei saa wäga tihti kutsuda kaitseliidu teenistusse õppusteks, — kuid ka seda ei junda mina mõista, et instruktorige Põltsamaa malewlonnas pärast Heimthali laagrit luni käesolewa ajani lohati ei ole korraldanud ühtki õppust peale lasteharjutuste ja sedagi harwa. See selgus malewlaste sõnadest, kes awaldasid lootust, et tulewitus õppust tihedamalt saab olema.

8. Organisatsioon.

Palju on mehi, kes ei tunne kaitseliidu organisatsiooni, ei tea — millises jaos, rühmas nad teeniwad ja kes nende õksesed päälituid.

Kuusalu malewlonna kõnnu kompanii, mille läbiõõdi põhjast lõunasje on ligi 70 km. jagada kahels. Põltsamaa malewlon- nas põbrata erillist tähelepanu Põltsamaa linna ütsuste organiseerimisele, kus weel palju töõd ees seisab.

9. Wormiriited.

Wormiriited, nagu järelepärimistel sel- gus, on wäga wähestel kaitseliitlastel. Wormiriite soetamisele tuleb pühendada tõksit tähelepanu, sest hääl tahtel saab sellest raskesti aega möõda — 2—3 aasta jooksul, ka täielikult üle. Waja ai- nult taht, — kindlat taht.

10. Naistodutaitse.

Naistodutaitse lohati oli alarmikorras kolla kogunud. Eriti hästi esinesid naised Jõelehtmes ja Sahaweres. Eoen tarwik- luse, et naistodutaitse toitlustamise ja janitaar osakonnad alarmi korral koguts ja koonduts referwide juurde, täites seal üles- andeid toibustamise ning janitaar alabel. Sellel alal küsimused läbi harutada ja wastawad kawad, arwestused kolla seada.

R. S i n t s, major,

Kaitseliidu Saaremaa malewa päälit.

Käslufiri wäljaantud 9. mail 1932 a. kell 1500.

Ubruta kompaniile.

Pühapäewal, 29. mail j. a. korraldan kom- panii õppepäewa lastimisega. Roguda kell 10 h. Salme lasterajale täies rafmes.

R. Waabel, n. leitn.

II õppe. instruktorige.

Kaitseleitud Saaremaa malewa päälitu

Räsu kirj nr. 30.

Kurejares, 9. mail 1932 a.

§ 1.

Umbalban teadmiseks Kaitseleitud Ulema käsutaja 4. mail s. a. № 26 §§ 2—6:

§ 2. Käsen õpe- ja spordiosakonnal korraldada laste lasturite laagrit Baldiski linnas, esimene 25. ja 26. mail, teine 28.—29. mail.

Laagri õppelamaks võtta ülemineku harjutuste kool punktilastmiselt — lahinglastmisele ja teised lahinglastmise puutuvad küsimused kaitseleitud olukorras.

Laagri õppetöö eesmärgiks on kaitseleitud instruktoreile ja teistele, kes tegutsesid lasteasjanduslike väljõppe alal, läte õpetada viisid ja võtted, kuidas harilikku punktilastmist kohandada lahingtingimustes.

Osakonnal välja töötada ühitasjaline laagri õppekava ja esitada minule kinnitamiseks.

§ 3. Laagri päälitust määrab pea-staabi õppeosakonna päälitu major A. Partsi ja temale abiks rekvieeritud R. Kirvi.

§ 4. Malewate päälitutel komandeerida kumbagi 1 instruktore ja kuni 2 meest kaitseleitud lasti, kes on paremad lasturid ja leda edaspidi saaks aratustada õppejõudubena lohtabel lahingilmeliste laste harjutuste korraldamisel.

Basturite laagrist osawõtjad välja saata arvestusega, et nad oleksid Baldiskis kohal: esimeselt laagrist osawõtjad 24. mail õhtul ja teiselt laagrist osawõtjad 27. mail õhtul.

Laagrisse läkitatutel kaasa võtta:

- 1) täpsusvõis, kellel see on;
- 2) teistel, oma õjavõõpepis;
- 3) binoklid;
- 4) pääsipuhastuse abinõud;
- 5) magamis riided (linad, padi ja tekk);
- 6) käterätik, seep ja maund toaletti tarbed.

§ 5. Eõidu kuulub Baldiski ja tagasi lenda malewatele oma eelarwe summadest. Ulespidamine ja korter Baldiskis antakse peastaabi poolt kaitseleitud lastele tasuta, instruktoreile tasu eest.

Instruktoreile maksta komandeerimise päämaraha äldisel alusel.

§ 6. Malewate päälitutel joata peastaabi õppe- ja spordiosakonnale laagritest osawõtjate nimikirjad hiljemalt 18-ks mail s. a., milledeks näidata:

- 1) osawõtja perekonnas ja eesnimi;
- 2) ametkoht kaitseleitud;
- 3) kumbast laagrist oja võtab.

R. Sints, major,
Kaitseleitud Saaremaa
malewa päälit.

Räsu kirj väljaantud „10.“ mail 1932 a. kell 1500.

Kurejaare malewonna päälitu

Räsu kirj nr. 7.

Kurejares, 10. mail 1932. a.

§ 1.

Rinnitan Kurejaare kompanii allüskuste päälitust uue jaotuse järgi järgmised päälitub ja malewased:

1. rühma päälitust — Nikolai Koll.
päälitu abits — Hermann Maripuu.
1. jao päälitust — Aleksander Martinson.
päälitu abits — Jaan Tammi.
2. jao päälitust — Julius Hart.
päälitu abits — Eduard Sepp.
3. jao päälitust — Johannes Jürisson.
päälitu abits — Karl Kald.
4. jao päälitust — Sergei Kane.
päälitu abits — Aleksander Lepit.
2. rühma päälitust — Boris Wasilkow.
päälitu abits — Reinhold Heintaid.
1. jao päälitust — Aleksander Steinberg.
päälitu abits — Joosep Zeder.
2. jao päälitust — Johannes Kooiv.
päälitu abits — Jwan Waga.
3. jao päälitust — Artur Metsma.
päälitu abits — Karl Böhmus.
4. jao päälitust — Norbert Transtot.
päälitu abits — Meisei Rasjel.

Õiendus: Lauajuhend nr. 77

§ 2.

Allüskuste kogumisel ja mujal olen pannud tähele, et mõned malewased weel ei tea, misjaguse ütsuse koosseisu ta kuulub, kes ta wõhetu päälit, isegi puudub selge ettelukutus kaitseleitud organisatsioonist.

Käsin kõigil kompanii päälituil teha korraldus, et igale malewasele warustuse väljaandmisel selgeks tehtaks algmõistet kaitseleitud organisatsioonist ja operatiivjaoatusest, samuti seletataks, misjagusesse jalku ta kuulub, ja kes ta jao, rühma ja kompanii päälit.

§ 3.

Wiim üle toetajats liikmets omal palwel endise Kurejaare kompanii päälitu abi ref. lipnil Meisei Kuslow'i 20. mail s. a. arwates.

Õiendus: Ejh. nr. 2.

M. M i t t, leitnant,
Malewonna päälit.

„Kodutütarde“ põhimääruste lawa.

(Alguis „Malewa Teatajas“ nr. 8 ja 9.)

§ 68.

3. järgu katselawa.
- 3 järgu kodutütar oslab:
1. lõik, mida teab ja oslab 4 järgu kodutütar;
2. teab „Kodutütarde“ seadusi peasti seletustega ja põhimäärusi üldjoontes;
3. teab „Kodutütarde“ ringtonuawane eluloha; naiskodutaitse esinaine ja Kaitseleitud ülema nimes ja elulohad, Naiskodutaitse kessjuhatus ja ringtonuajuhatus koosseisud ja elulohad; Kaitseleitud peastaabi ja oma ringtonu malewa ajalohad;
4. oslab 5 ajamaalawu;

5. oslab jutustada lastele muinasjutte ja laulda hällilaule;

6. tunneb ühe kodu, wõi välismaa naisategelase eluloo;

7. teab Riigivanema ja Riigikogu esimehe nimes;

8. teab Wabariigi tekkimise aja ja ajaloo üldjoontes;

9. teab lähema Wababusõja mälestusmärgi ja selle ajaloo;

10. teab oma kodutoha ajaloo;

11. oslab määrata ilmalaared päitefe, kompassi, kella ja loodusmärkide järgi ning määrata aega päitefe järgi;

12. teab maalonnad ja maalonnalinnad;

13. oslab käidelda telefoni;

14. tunneb 10 kodumaa taime, puud, metslooma ja lindu;

15. oslab teha neli sõlme (talamehe, seasõrg, liuglemaas, surmasõlm) ja teab, kus neid kasutada;

16. tunneb pallimängu, wiis wõimlemisütsikharjutust ja oslab käsitsema häppenõõri;

17. oslab ujuda (taaluwail põhjusil wõib wõhetada);

18. oslab anda esimest abi tergeta haawa, külmanise, põletamise ja minestatamise korral, ninast werejooksu, pea- ja lõhwalu puhul, tunneb ja oslab käsitada termomeetrit;

19. oslab kimmimänge;

20. oslab raiuda puud, teha lõõet 3 titugo; keeta teed, kohwi, kartuleid ja piimajuppi;

21. oslab õmmelda endale põlle, lap-pida ning nõeluda pesu ja sukki, kududa sukka ja kinnast;

22. oslab triiktida kodutütre wõrmi.

§ 69.

2 järgu katse lawa.

2 järgu kodutütar oslab:

1. lõik, mida teawad ja oslawad 4 ja 3 järgu kodutütred;

2. teab naiskodutaitse sihte ja eesmärtle üldjoontes;

3. tunneb „Koorde Kottaste“ ja teiste noorjoo organisatsioonide sihte ja eesmärtle üldjoontes;

4. teab Wabariigi Wältijuse koosseisu ja põhiseadusi üldjoontes;

5. tunneb Wababusõja ajalugu üldjoontes ja tähtsamad momendid sealt;

6. teab ühe tangelasloo ja Eesti wõi välismaa naiskirjaniku wõi tähtsama naisategelase eluloo;

7. teab oma kihelonna ajaloo;

8. tunneb kodumaa loodust ja loomastikku;

9. oslab wõtta ette rännakuid ning kirjeldada teepealseid tähelepanekuid;

10. teab laagri lorda ja selle tähtsust;

11. oslab teadlitult talitada uppumise, poomise, würgituse, luumurnu, palawitu ja wingu korral;

12. oslab õmmelda endale särki, kleidi, teab riiete, peju ja jalanõude korrashoidu; oslab pesta ninaräituid, põlli ja lihtsamaid esemeid;

13. teab, kuidas käidelda imikut;

14. oslab teeta lihtsat suppi, küpsetada liha ja kala, ka sepitut ja saia;

15. on walmistanud ühe liitme 3 järgu katsetele;

16. tunneb wõimlemisharjutusi ja mänge ning oslab õpetada neid teistele;

17. teab omawahelise häire lorda;

18. oslab teha 8 sõlme ja teab, kus neid rajutada;

19. teab seljakoti fisu.

§ 70.

I järgu katse lawa.

I järgu kodutütar oslab:

1. kõi, mida oskawat IV, III ja II järgu kodutütred;

2. oslab kirjutada ühe tõi „Kodutütarde“ üle;

3. teab kaitseleida allesandeid ja sihte üldjoontes;

4. teab Babariigi walitsemise lorda ja wõimude jaotust ning nende allesandeid;

5. tunneb kodumaa ajalugu algtooli õppelawa piirides;

6. tunneb maataarti ja oslab selle järele orienteeruda;

7. oslab signaalseerida morsetähestiku abil ja tunneb salakirjad -märgid.

8. oslab pidada 5 min. kõne;

9. on elanud vähemalt kats päewa laagris ja oslab juhutada laagritõid;

10. peab olema ise teeninud 3 krooni;

11. oslab talitada haiget ja teab dieedi tähtsust;

12. tunneb toitainete wäärtust ja toitude mitmesuuduse tähtsust;

13. oslab teha leiba ja teab toitude walmistamist ka aastaagade järele;

14. oslab pesta ja riidida peju;

15. oslab õmmelda endale lihtsa kleidi;

16. teab koduse wõimlemise tähtsust;

17. oslab ujuda 35 mtr.;

18. oslab määrata asjade liigitamist raskust.

Ühiskondlikud juhtuõure „Kodutütarde“ loonduste korraldamisel.

Rühma loodus. ¼ tundi enne loonduse algust ilmub kohale korrapidaja. Korrapidaja on wastutaw selle eest, et ruumid oleksid korras ning et koesolewaks loonduseks tarwisminewad õppewahendid oleksid kohal. Ka hoolitseb ta selle eest, et ruumis oleks laud ning laual tarwitatud esemed (lipp, päewaraamat, tint, sulg jne.)

Ilmuwad rühmalikud ja igauks neist märgib rühma päewaraamatusse oma nime ja ilmumise aja.

Ilmuw rühmanem. Korrapidaja tõuseb laua tagant ning annab märku rühmale terwitamiseks. Liikmed terwitawad rühmanemat waitfelt seisies wälwelseisatus.

Rühmanem asub laua taha ja tema märguandmisel (sellekohane käewiibe) asuwad liikmed pooltaares laua ette, rühmanema abi paremal tiival ja korrapidaja wafakul. Asetus teostub fallade suhtes nii, et üks fall järgneb teisele, salgawanem fallga paremal tiival. Rühmanema ja

namisel „terwitus lipule!“, tõmbab ta lipu waldas, liikmed terwitawad lippu ja laulawad „Kodutütarde“ laulu.

Märkus. Senitana tui pole wõi ei ofata weel seba, laulbasse üks wõi kaks salmi isamaalist laulu wabal walikul.

Rühmanem märgib korrapidaja teatamisel raamatusse, kes puudub ja mis põhjusel. Rühmanem teatab mida taotleb koesolew loodus.

Rühmanem waatab nüüd järele, kas tütarlaste rietus, lael, käed, küüned on puhtad ja korras. Korratused märgib teadmises enesele ning teatob need ainult asjaosalisele nelja filma all, püüdes mõjuda, et ta kõrwalbaks puudused.

Rühm asub sellekohasel märguandel teostama loonduse lawa.

Tegevus lõpetatud, koguwad jälle kõi rühmanema källusel. Asetus endine. Järgnewad teadaanded ja korraldused. Rühmanem „terwitus lipule!“ Saulawad „Kodutütarde“ sellekohast laulu.

Märkus. Senitana tui pole seba wõi pole suudetud weel õppida, laulbasse üks salm isamaalist laulu wabal walikul.

Seejärgi lasseb rühmanem lipu alla „Wabal“.

Lahtub rühmanem wõi lubab lahutada liikmel.

Jääb weel korrapidaja. Ta seab ruumid endisse lorda, asetab paigale rühma waranduse (lipu, päewaraamatu j. n. e.). Ruumide korraldamiseks wõib ta lasta määrata endale abilisi, tui see tarwilik. Enne lahtumise aja, ruumide korraldamise ja luhustamise.

Salgaloodus. Alguks analoogiline rühma loonduse omale ilma lipu tseremooniata.

Salgawanema ilmuwes terwitawad liikmed teda samuti waitfelt ning sellekohasel märguandel (käewiibega) asetuwad pooltaares, salgawanem ees kessel näoga nende poole ja laulawad „Kodutütarde“ laulu.

Ebasi samuti tui rühma loondusel.

Õpp analoogiliselt rühma loonduse lõpule wastaw salga loonduse algusele.

Kodutütarde rühma piduliloodus. Pidulille loondust peetakse liikme kandidaatide wastuwõtmisel, liigete töotuse andmisel, Babariigi aastapäiwil ja teistel pidulikel juhtumel.

Töotuse andmise loodus.

Ruumis, kus toimub piduliloodus, on wajakil laud, millel kaks küünaljalga küünallega. Küünal süüdatakse ilma tseremooniata.

Rühm seatakse üles laua ette pooltaares (tui wõimalik, ilmugu rühm ruumi üheskorbes reas, lipu järele).

Lawa taha asuwad jaostonnawanem, rühmanema ja selle abi (seisawad).

Rühma lipulandja — määratakse wõi walitakse rühma liigete seast assistentibega asetub lipuga laua otse juures wafakul (waadates jaostonnawanema poolt).

Jaostonnawanem „terwitus lipule“.

Hümn.

Lawa ette astuwad töotuse andjad (sellekohane käewiibe jaostonnalt).

Jaostonnawanem peab lähilese mõnelauselise kõne sündmuse tähtsusest ja küsib: kas olete teadlitud „Kodutütred“ eesmärtidest ja püüetest?

Töotuseandjad wastawad üllitult järgimõdda:

„Dien teadlit „Kodutütarde“ eesmärtidest ja püüetest ning tahan pühendada oma isu nende saawutamiseks ja täitmiseks“.

Jaostonnawanem: ande siis pühalt töotus! Igauks annab töotuse lipu ees, asetades käe terwituseks (töotuse sõnad pecwad olema peas) ja kirjutab siis alla ka töotuselehele laual.

Jaostonnawanem surub uue täiedigusküü liitme kätt.

Seejärele ütleb jaostonnawanem: olete wastu wõetud „Kodutütarde“ täiedigusküü liitmeits — näidake tegudega, et wäärite seba. Rühmanem wiige liikmed oma pere kessele!

Rühmanem astub ees ja uued liikmed järele ning asetuwad oma endistele kohtadele, rühmanem asetub rühma paremale tiiwale.

Päewalohase lähilese kõne peab ringkonnawanem, jaostonna esinaine wõi tema asetäitja. Laulbasse „Kodutütarde“ hümn (seni tui seba pole, mõnd isamaalist laulu wabal walikul).

Rühmalikud on kõi aeg wälwelseisatus.

Pärast laulu witaakse lipp sealt rühmanema ja kahe assistendi saatel. Ka toomine ruumi sünnib samuti.

Pidulikku loondust wõib teha pidulikmaks weel lauluga, mõne lohase muusikalise ettelanbega wõi ka seega, et kõgil rühmalikmel on kaks põlewad küünal, mis saawad ka wastuwõetawad, tui nad on kirjutatud alla töotusele.

1. mai j. a. rongikäigu ja dr. Kusjowi matuste üleswõtteid wõib saada

J. Wändmets'a

foto ateljeeist

Kubermangu t. 26, tel. 119.

Kaitseleitlased,

loonduge „Malewa Teataja“ ümber. —